

Årsrapport 2018

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning:

<u>1. SAMMANFATTNING</u>	3
<u>2. UPPFÖLJNING AV NÄMNDENS MÅL OCH NYCKELTAL</u>	4
2.1 KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL FÖR SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	4
2.2 SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDENS EGNA MÅL	10
2.3 KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	12
2.4 SAMMANSTÄLLNING MÅLUPPFYLLELSE	12
2.5 NYCKELTAL	13
2.6 UTREDNINGSUPPDRAG	14
<u>3. EKONOMI</u>	15
3.1 BUDGET	15
3.2 NÄMNDENS RESULTAT OCH PROGNO	16
3.3 INVESTERINGAR	18
<u>4. PRESTATIONER</u>	20
<u>5. PERSONAL</u>	21
5.1 PERSONALSTATISTIK	21
5.2 KOMPETENSFÖRSÖRJNING	21
5.2.1 ATTRAHERA OCH REKRYTERA	22
5.2.2 UTVECKLA OCH BEHÅLLA	22
5.3 MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET	23
5.4 ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA	24
<u>6. ÅRETS VERKSAMHET I ÖVRIGT</u>	25
<u>7. INTERNKONTROLL</u>	29
7.1 NÄMNDENS INTERNKONTROLLPLAN	29
7.2 ÖVRIGA DELAR I INTERNKONTROLLEN	30

1. Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har ett brett uppdrag med ett uttalat fokus på att möjliggöra för kommunen att växa på ett hållbart sätt. Förvaltningen har fortsatt att arbeta med att förbättra arbetssätt och processer över enhetsgränserna, bla. har en omorganisation inom förvaltningen genomförts. Samhällsbyggnadsnämndens måluppföljning visar att 60 procent av målen (6 av 10) bedöms som uppfyllda, 20 procent av målen som delvis uppfyllda (2 av 10). Två mål bedöms, som icke uppfyllda. Det finns flera mål som är beroende av andra aktörer. Det är därför viktigt att i detta sammanhang läsa analysen till varför målet inte uppnås alternativt endast delvis uppnås.

Målet att "Sjukfrånvaron skall minska" har tidigare varit svårt att följa upp bakåt i tid då organisationen idag inte är densamma, men för året visar förvaltningen en ökning i sjukfrånvaron jämfört med samma period föregående år.

För att möta framtida befolkningsökning, miljökrav och exploateringsbehov i Bollebygds kommun har spillvattenhanteringen i tätorterna Bollebygd, Olsfors och Hultafors belysts i ett framtidsperspektiv. Efter beslut i KF i april 2017 har Bollebygds kommun lämnat in en ansökan om delägarskap i Gryaab AB för att kunna avleda spillvatten från Bollebygd och Olsfors tätorter till Ryaverket i Göteborg via Härryda kommuns VA-system. Gryaab har under 2018 beviljat Bollebygds kommun inträde från mars 2019. En förprojektering för har påbörjats för att genomlysna och konsekvensbeskriva olika ledningsdragningsalternativ.

En tillståndsansökan gällande miljötillstånd för reningsverket i Bollebygd, för situationen till år 2025 (dvs tidsbegränsat tillstånd), har tidigare inlämnats till länsstyrelsen. Nämnden har under halvåret lämnat in ett yttrande till miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen, med anledning av kommunicering av förslag till villkor för verksamheten. Beslut med anledning av ansökan har 2019-02-01 erhållits.

2. Uppföljning av nämndens mål och nyckeltal

2.1 Kommunfullmäktiges mål för samhällsbyggnadsnämnden

Ökat arbetsdeltagande

Mål 1

Andelen hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 95 procent vid utgången av 2020.

Insatser

Avtal om bredbandssamordnare tecknades vilket har möjliggjort för förvaltningen att fortsatt aktivt arbeta för att uppnå målet.

Samförläggning (tomrör för fiber) sker när Vattenfall markförlägger sina ledningar. Medarbetare har deltagit vid möten med Länsstyrelsen, Jordbruksverket och Telia/Skanova för att visa att kommunen är aktiv i frågan.

Den sedan tidigare antagna bredbandsstrategin tydliggör förutsättningarna för etablering av bredband i kommunen och strategin bidrar därigenom till att målet kan nås.

Telias dotterbolag Zitius har arbetat för att Bollebygds kommun ska få fiber på landsbygden i kommunen (ett samarbetsavtal är tecknat sedan tidigare). Telias nätbolag Skanova ansökte och erhöll, under hösten 2018, 25 miljoner i bidrag från de drygt 4 miljarder som regeringen satsat för en snabb utbyggnad av bredband på landsbygden. Per delområde finns nu en tidplan för genomförande.

När satsningen startade, hade kommunen en tillgång till bredband (100 Mbit/s) om 13 procent. Sedan dess har tillgången ökat och i oktober 2017 låg den på 56 procent enligt Post och telestyrelsens bredbandskarta. Sett till enbart tätorterna är

tillgången betydligt högre och ligger på 93 procent enligt de senaste siffrorna från oktober 2017 från Post- och telestyrelsen

I november presenterade Telia (för styrgruppen vid planberedningen) ett nuläge gällande fibreringen.

Förvaltningen har även bidragit till att underlätta och påskynda fiberprocessen genom att vara snabba med adressättning. Adressen sätts i LINA i samband med startbesked/slutbesked vid bygglov.

Dialog med fiberägare och andra ledningsägare har hållits genom "Hål i marken-möten" där samordning och framtida planer diskuterats.

En ansökan om bredbandsstöd för stamnät lämnades in till VGR.

Syftet var att erhålla medfinansiering för att avhjälpa en "brist", ett radiolänkanslutet telestationsområde (Gesebol). Enligt VGRs riktlinjer för bredbandsstöd har kommunen ett ansvar för att föreslå och prioritera bland tänkbara utbyggnadsprojekt. Enligt ovan nämnda riktlinjer är just detta område utpekade som ett bristområde som är prioriterat. Ett reservationsbeslut om medel erhöles. Upphandling påbörjades och tilldelningsbeslut lämnades under januari 2019. En reviderad ansökan har därefter skickats in till VGR då kostnaden för projektet låg högre än tidigare beräknat.

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått.

Uppföljning, utvärdering och analys

Telias nätbolag Skanova erhöles, i december månad 2018, 25 miljoner i bidrag från de drygt 4 miljarder som regeringen satsat för en snabb utbyggnad av bredband på landsbygden. Möjligheterna att nå målet har därmed ökat.

Under 2016 skärpte regeringen bredbandsmålen, vilket innebär en utmaning för kommuner i hela Sverige. De långsiktiga mål som regeringen satt upp för fortsatt

utveckling är att hela landet bör ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet år 2023 och att hela landet bör ha tillgång till snabbt bredband år 2025. Post- och telestyrelsen (PTS) har skrivit fram en rapport "Uppföljning av regeringens bredbandsstrategi 2018". Av denna rapport går att utläsa att PTS bedömer att ca 87-90 procent av alla hushåll och företag kommer att ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. Det innebär att PTS bedömer att målet om 95 procents tillgång år 2020 inte kommer att uppnås. Bedömningen är en revidering nedåt jämfört med för ett år sedan, då PTS prognostiserade att 91-94 procent skulle ha tillgång till 100 Mbit/s år 2020. Orsaken till nedrevideringen är ökade osäkerheter kring kostnadsbilden för att rulla ut fiber i glest befolkade områden.

För Bollebygds kommuns del ser prognosen snarlik ut, de glest befolkade områdena kommer att vara svårast att fibrera då kostnaden är hög. Målet sträcker sig till år 2020 varvid bedömning i ett nuläge är att målet delvis är uppnått.

Mål 2
Sjukfrånvaron ska minska.

Insatser

Enkätundersökning har genomförts i arbetsgrupperna kring den organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön, OSA, som en del i skyddsrondsarbetet.

Med hjälp av enkäten kan medarbetare bli uppmärksammas på symptom och tidiga tecken på osund stress. Att finna signaler i tid, arbeta förebyggande och ge tidiga insatser är viktigt för att motverka sjukskrivning. Dialog har förts med medarbetarna kring sjukfrånvaron.

Enhetschefer inom måltid och lokalvård har arbetat vidare med den upprepade korttidsfrånvaron och långtidssjukfrånvaron för att utreda behov av rehabilitering. Sjuktalet har följts upp i personalsystem.

Prognos för måluppfyllelse

Målet är inte uppnått

Uppföljning, utvärdering och analys

Sjukfrånvaron har ökat inom förvaltningen med 0,6 procentenheter jämför med året innan. Ökningen står plan- och exploateringsenheten samt park- och avfallsenheten för. Ökningen finns både för män och kvinnor. Dock har den långa sjukfrånvaron minskat inom förvaltningen.

Kunskaperna om kommunens interna systematiska arbetsmiljöarbete hos såväl medarbetare och chefer har förstärkts under året för att säkerställa att det bedrivs ändamålsenligt. Samtliga verksamheter har under året arbetat utifrån en årsplanering för att utbilda och informera om de olika delarna i SAM. I praktiken innebär detta att delar av arbetsplatsträffarna har tagits i anspråk av genomgång av kommunens olika rutiner, regler och policydokument som har bäring på arbetsmiljön.

Sedan tidigare genomförs skydds rond för fysisk arbetsmiljö varje höst, och medarbetarenkät genomförs vartannat år, företrädesvis på våren. Från och med 2018 har ansvarig chef även haft i uppdrag att genomföra en skydds rond av den psykosociala arbetsmiljön under våren. De år den kommungemensamma medarbetarenkäten genomförs ställs inte krav på att psykosocial skydds rond ska genomföras.

Under året har rehabiliteringsprocessen utvecklats och förtydligats, och ett systemstöd för att arbeta med rehabilitering har implementeras. Organisationens chefer har utbildats både i rehabiliteringsprocessen och i systemstödet. Cheferna har också utbildats i frågor som rör alkohol och droger i arbetslivet.

Resultatet av medarbetarenkäten som genomfördes 2017 var överlag gott, och förvaltningen har under året arbetat vidare med materialet på olika nivåer i organisationen. Frågor om arbetsbelastning och arbetets mängd och innehåll är fortsatt utmaningar, liksom områdena kränkande särbehandling, diskriminering samt hot och våld. Samtliga arbetsplatser arbetar med det egna resultatet av medarbetarenkäten utifrån framtagna handlingsplan.

Mål 3

Öka andelen heltidsarbetande enligt gällande kollektivavtal mellan SKL (Sveriges kommuner och landsting) och Kommunal, heltid som norm.

Insatser

Insatser

Utifrån den handlingsplan som antogs 2017 har få kommungemensamma åtgärder vidtagits under första halvan av 2018. Inom förvaltningen har följande insatser genomförts:

Enheterna Lokalvård och måltid har börjat arbeta med frågan om heltid som norm utifrån SKL:s "heltidsresan", enheten har haft dialog kring heltid som norm och vad det innebär. Frågan har diskuterats på lokal samverkan LSG och fackliga ombud har tillsammans med chefer deltagit vid SKL:s träff kring Heltidsresan i november 2018. Enhetschefer har varit på föreläsning om heltidsresan- Organisation och bemanning i april 2018. Det krävs stora insatser i schemaläggning och i större utsträckning mer flexibla arbetsplatser, arbetsbelastningen kan då bli lägre.

Nämnden har erhållit information om målet och "heltid som norm" vid nämndssammanträde.

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppfyllt

Uppföljning, utvärdering och analys

Enhetschefer kommer fortsatt lyfta frågan vid lokal samverkan och under arbetsplatsträffar. I november hade SKL ytterligare ett seminarium vilket handlade om arbetsmiljö och arbetstidsförläggning, där medverkade arbetsplatsombud samt verksamhetschef och enhetschefer för lokalvård och måltid. Fler erbjuds möjlighet till heltid eller en högre sysselsättningsgrad inom dessa enheter. Vid rekrytering arbetar förvaltningen utifrån att tjänsterna som tillsätt är heltidstjänster.

Trygga och goda uppväxtvillkor

Främja goda matvanor i verksamheterna förskola/skola.

Insatser

Vi har stora möjligheter att främja goda matvanor genom att ha så kallade matråd. Genom matråd i både förskola och skola kan köken få både pedagoger och matgäster involverade och delaktiga samt att information kan ges hur kommunens måltider planeras och tillagas. Det är de köksansvariga på respektive enhet som planerar och bjuder in till matråd. Matråd har genomförts under det året i samtliga verksamheter.

Planen har även varit att arbeta för att schemalägga måltiderna och som stöd i det arbetet delta i ett projekt i Skolmatsakademins regi. Enheten har dock fått avvakta då möjlighet inte fanns att delta.

Kommunen deltar i ett kunskapsnätverk (skolmatsakademin) inom Västra Götaland som vänder sig till alla som är verksamma inom skola eller skolmåltider. Bollebygds kommun har en representant i styrgruppen och är aktiva i många arrangemang. Vår verksamhet intresserar andra kommuner och många hör av sig till oss, bland annat har det gjorts reportage hos oss kring ”coola kokkar” som sprids i nätverket.

Prognos för måluppfyllelse

Målet uppnås

Uppföljning, utvärdering och analys

Uppföljning sker genom att enhetschef har avstämningar med köksansvariga. Målet är svårt att följa upp men de insatser som görs främjar goda matvanor inom förskola/skola.

Andelen ekologiska livsmedel, av totalt livsmedelsinköp i verksamheterna, ska fortsätta att öka och inte understiga 40 procent vid utgången av 2020.

Insatser

Inköpsansvariga och KRAV-ansvariga följer upp hur inköpsstatistiken ser ut och verksamheten har ett livsmedelsanbud med stor andel ekologiska varor. Prognosen är mycket god då målet i dagsläget har nåtts genom en nivå om 42 % ekologiska inköp.

Prognos för måluppfyllelse

Målet uppnås

Uppföljning, utvärdering och analys

Inköpsstatistik följs i Compare, som är ett digitalt uppföljningssystem.

Åldrande med livskvalitet

Fler av kommunens lokaler ska vara tillgänglighetsinventerade och inlagda i VGR:s tillgänglighetsdatabas.

Insatser

Tillgänglighetsinventering var planerad att göras av Stationshuset och Krafthuset i enlighet med de utpekade anläggningstyperna i tillgänglighetsdatabasens verktyg. Arbetet har tidigare beställts och utförts (på andra objekt inom kommunen) av anställda/projektanställda inom Västra Götalands regionen. Nytt system för tillgänglighetsinventering är under utarbetning och enheten har därmed väntat med att göra ytterligare inventering tills det nya verktyget är klart, vilket är beräknat under våren 2019. Anpassningar har genomförts på Stationshuset för att öka tillgängligheten, bland annat har det byggts en ramp till entré på baksidan av byggnaden och en toalett har byggts om till handikapptoalett.

Fastighetsenheten tillsammans med parkenheten har påbörjat arbete med tillgänglighetsanpassning av badplats och har under hösten 2018 tagit in offerter för att se över möjligheten att få Tubbareds badplats tillgänglighetsanpassad. Ärendet kommer att stämmas av med samhällsbyggnadsnämnden inför ett eventuellt genomförande.

Prognos för måluppfyllelse

Målet uppnås inte

Uppföljning, utvärdering och analys

Fastighetschef har flera gånger haft kontakt med Västra götalandregionen i syfte att stämma av implementeringen av det nya inventeringsverktyget.

Insatser avseende tillgänglighetsanpassning av badplats kan vara möjlig att genomföra först våren 2019.

Andel personer som ser fram emot måltiden (kundnöjdheten) mitt på dagen ska öka inom äldreomsorgen.

Insatser

Uppföljning har skett genom Socialstyrelsens öppna jämförelser och egen enkät bland våra matgäster (både i restaurang, hemtjänst samt på Bollegården).

Enkätundersökningen genomfördes första gången under hösten 2017 vilket innebär att år 2018 är det första året enheten har ett jämförelsetal att stämma av mot.

Prognos för måluppfyllelse

Målet har delvis uppnåtts.

Uppföljning, utvärdering och analys

Det kan vara svårt att mäta kundnöjdheten i Socialstyrelsens öppna jämförelser, tidigare år har verksamheten fått bättre resultat än 2018, dock är andelen svarande lågt båda åren, färre än 30 personer har svarat. Av dessa svarande på Socialstyrelsens enkät på Bollegården tyckte 81 % att maten smakar bra (2017 92%) och 70% (2017 86%) svarar att man ser fram emot måltiden mitt på dagen. Egen enkät (ca 90 svarande) visar att 86 % ser fram emot måltiden mitt på dagen. (Egen enkät 2017 med samma andel svarande angav 79%). Måltidsverksamhetens enkät som endast innefattar frågor om maten visar på en ökad kundnöjdhet.

Måltidsenheten har haft som ambition att under året utöka samarbetet med vårdpersonalen och under hösten 2018 bjuda in matgäster till matråd, detta har tyvärr inte kunnat genomföras på grund av resursbrist inom omsorgsverksamheten.

Hållbar livsmiljö

Gifffria inomhusmiljöer för barn och unga ska främjas.**Insatser:**

Det finns rutiner för hur och när städning ska utföras samt förteckning över de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten. Samtliga rengöringsprodukter är utan parfym och färgmedel samt miljömärkta. Lokalvården arbetar kontinuerligt med att anpassa städning efter verksamhetens belastning och utformning. De städmetoder som används är effektiva för att minska förekomsten av damm, mikroorganismer och andra föroreningar.

Utbildning på Ekocentrum "Hållbart städ" har utförts i juni månad. Lokalvården har uppdaterat sin miljöpolicy under våren 2018.

Miljöenheten utförde under hösten inspektion på kommunens alla grundskolor med fokus på inomhusmiljön.

Hänsyn vad gäller materialval tas vid nybyggnation.

Prognos för måluppfyllelse:

Målet uppfylls

Uppföljning, utvärdering, analys:

Uppföljning och sammanställning över inköp av de kemikalier som används inom enheten. Lokalvårdarna använder sina kunskaper och kompetens och förmedlar till de verksamhets representanter som använder lokalerna.

Vid kvalitetskontroller kontrolleras att rätt kemikalier används och att adekvat brukslösning används.

Vid miljöenhetens inspektioner på skolor och fritidshem framkom en del brister vilka har åtgärdats. Enhetschef för lokalvård har träffat förskolechefer och rektorer för att gå igenom rapporterna och arbetet med att tillsammans jobba fram rutiner för en bättre inomhusmiljö ska fortsätta under våren 2019.

Idag saknas avtal och rutin kring höghöjdstädning, i samband med att avtalet av fönsterputs går ut 2019 ska enheten arbeta fram och se över ett gemensamt avtal kring fönsterputs/höghöjdsstädning

Lokalvården kommer att ha med delar av miljöinspektionernas punkter som mål i enhetsplan för 2019.

Bostäder i olika upplåtelseformer (hyresrätter, bostadsrätter och egna hem) med olika storlek, arkitektur och standard ska eftersträvas.

Insatser

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar kontinuerligt inom större utbyggnadsområden för att förmå exploatörer att genomföra blandade boende- och upplåtelseformer samt påtalar behov av bostäder för svaga grupper. Kommunen kan antingen gå in som hyresgäst eller genom markbyten/köp komma över mark för uppförande av bostäder för dessa grupper i egen regi.

Upplåtelseform kan inte regleras i detaljplan men olika boendeformer i flerbostadshus och småhus (par-/rad-/kedjehus samt fristående villabebyggelse vad avser storlek och utformning kan till viss del styras genom detaljplan avseende exploateringsgrad och utformningsbestämmelser. Samhällsbyggnadsförvaltningen för ständig dialog med exploatörer och byggherrar om arkitektur och standard i samband med detaljplaneläggning och/eller bygglov. I vissa områden som kräver högre gestaltningsambitioner tas också gestaltningsprogram fram. Kommunen antog under 2017 riktlinjer för exploateringsavtal och markanvisningar. Genom markanvisning och i exploateringsavtal kan också kommunen ställa krav i enlighet med målet.

Ett bostadsförsörjningsprogram tas årligen fram där syftet med programmet är att:

- Ge en samlad bild över bostadssituationen i kommunen.
- Visa hur kommunen tar hänsyn till lokala, nationella samt regionala, mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.
- Utgöra faktaunderlag för den kortsiktiga och långsiktiga fysiska planeringen.
- Vara vägledande vid ställningstagande för bostadsfrågor.

- Identifiera behov av bostäder för särskilda grupper.

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar också med framtagandet av en lokalresursplan för att möta kommunens behov av tillväxt och behovet av kommunal service kopplat till befolkningsprognoser. Här anges också behovet av olika bostäder för äldre personer, personer med funktionsvariationer och andra grupper med särskilda behov.

Prognos för måluppfyllelse

Målet uppnås

Uppföljning, utvärdering och analys

För bostadsförsörjning och lokalresursplanering sker en årlig uppföljning. Även årliga bostadsmarknads- och tillsynsenkäter från Boverket och Länsstyrelsen besvaras.

2.2 Samhällsbyggnadsnämndens egna mål

Mål 4

Minska utläckaget från dricksvattennätet i Hultafors och Olsfors

Insatser

Nyckeltalen för utläckage av dricksvatten visade för 2017 fortsatt ökat utläckage i Hultafors-Olsfors. För att få kunskap om hur andra kommuner jobbar systematiskt med detta problem inleddes året med samverkan med grannkommuner bl.a. Borås. Därefter analyserades vår egen data för att identifiera vilka områden (zoner) som har högst utläckage. Under våren har nattmätningar genomförts i en av zonerna med högt utläckage (Olsfors nedre) och flera läckor har hittats bl.a. en stor läcka på Eriksdalsvägen och dessa läckor är reparerade.

Kundtjänsten arbetar systematiskt med att föra och ordna statistik över samtal och klagomål som inkommer avseende vattenläckor i Hultafors och Olsfors, och vilka platser som avses. Detta rapporteras systematiskt månadsvis till VA/Gatuenheten.

Prognos för måluppfyllelse

Målet uppfylls

Uppföljning, utvärdering och analys

Uppföljning av totala utläckaget görs årsvis för att jämföra debiterat dricksvatten hos kunder med köpt dricksvatten från Borås. Målet bedöms uppfyllas då flera läckor upptäckts samt åtgärdats.

Uppföljande analys visar för tillfället en besparing på cirka 2500 m³/månad.

2.3 Kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning

Inga mål finns i detta avsnitt som avser samhällsbyggnadsnämnden. Övergripande finansiella mål är inlagda i kommunstyrelsens verksamhetsplan.

2.4 Sammanställning måluppfyllelse

Tabell 1. Sammanställning av måluppfyllelse

Mål		Målet är		
		uppnått	delvis uppnått	inte uppnått
KF	Andelen hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 95 procent vid utgången av 2020.		x	
	Sjukfrånvaron ska minska..			x
	Öka andelen heltidsarbetande enligt gällande kollektivavtal mellan SKL (Sveriges kommuner och landsting) och Kommunal, heltid som norm	x		
	Främja goda matvanor i verksamheterna förskola/skola.	x		
	Andelen ekologiska livsmedel, av totalt livsmedelsinköp i verksamheterna, ska fortsätta att öka och inte understiga 40 procent vid utgången av 2020.	x		
	Fler av kommunens lokaler ska vara tillgänglighetsinventerade och inlagda i VGR:s tillgänglighetsdatabas.			x
	Andel personer som ser fram emot måltiden (kundnöjdheten) mitt på dagen ska öka inom äldreomsorgen.		x	

	Giftna inomhusmiljöer för barn och unga ska främjas.	X		
	Bostäder i olika upplåtelseformer (hyresrätter, bostadsrätter och egna hem) med olika storlek, arkitektur och standard ska eftersträvas.	X		
SBN	Minska utläckaget från dricksvattennätet i Hultafors och Olsfors	X		
Summa		6	2	2

2.5 Nyckeltal

Nyckeltal	2015	2016	2017	2018	Grön	Gul	Röd
Nyckeltal från KF							
Utläckage vattenledningsnäten: - Olsfors - Töllsjö - Bollebygd	42 % 22 % 11 %	42% 23% 9%	49% 18% 12%	27% 10% 15%	<20	20-30	>30
Andel nöjda kunder av dem som varit i kontakt med kommunen i tekniska frågor. Källa: Kritik på teknik		53 %	*)1	*)1	>55	50-55	<50
Mängd insamlat hushållsavfall (avfall från hushåll samt därmed jämförbart från annan verksamhet) (kg/person). Källa: avfall web	464 kg/pers	445 kg/pers	482 kg/pers	*)5	<416	416-520	>520
Andel av kommunens tjänstefordon som är miljöklassade	7,1 %	9,3 %	18,2 %	*)4	>25	10-24	<10
Nyckeltal inom SBN som bibehålls för att följa trender. Nyckeltal har även tillkommit.							

Andel av länsstyrelsen upphävda beslut helt eller delvis av det totala antalet fattade beslut inom resp ärendegrupp							
-förhandsbesked	0	-	0		0-5%	5-15%	>15%
-bygglov för en- och tvåbostadshus	0	-	0		0-5%	5-15%	> 15%
-strandkydd	30 %	30%	20%		0-10%	10-25%	>25%
Handläggningstider i PBL/MB-ärenden från komplett handling till beslut. -bygglov				-			
Handläggningstid mindre än eller lika med tio veckor					>95 %	85-95%	<85%
<i>Kan följas upp först då verksamhetssystem för bygg införts</i>							
-förhandsbesked					>95 %	85-95%	<85 %
Handläggningstid mindre än eller lika med tio veckor					>95 %	85-95%	<85 %
-enskilt avlopp					>95 %	85-95%	<85%
Handläggningstid mindre än eller lika med tio veckor	-	-					
Förbrukning av fossilt drivmedel i liter per mil				*)4			
<i>Nyckeltalet tas fram under 2018.</i>							
Hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning, exkl. biologisk behandling, (kg/pers.). Källa: Avfall web	116 kg/pers.	108 kg/pers	114 kg/pers	*)5	>132	110-132	<110
Andel nöjda medborgare angående skötsel av parker. Källa: Kritik på teknik		42 %	*)1	*)1	>50	31-49	<30
Andel nöjda medborgare angående standard på gata och GC-vägar. Källa: Kritik på teknik	31% (2013)	31 %	*)1	*)1	31%	>35	21-34
Andel medarbetare som upplever att samverkan fungerar väl på arbetsplatsen		32 %	60%	*)6	>75	50-75	<50
Andel medarbetare som är insatta i verksamhetens mål		59 %	86%	*)6	>80	60-80	<60
Andel ekologiska livsmedel		35 %	39%	42	>40	25-40	<24

- 1) Nyckeltalet redovisas vart tredje år.
- 2) Nyckeltalet är reviderat from 2018 varvid det inte är jämförbart bakåt i tid. Uppföljning per årsbasis.
- 3) Nyckeltalet är nytt from verksamhetsplan 2018.
- 4) Ansvaret för fordonen (ej det rent operativa) har förts över till kommunstyrelseförvaltningen
- 5) Siffran sammanställs årsvis i samband med miljörapportering och redovisas vid halvårsuppföljning.
- 6) Medarbetarenkät genomförs under 2019

2.6 Utredningsuppdrag

I samband med budgetbeslutet för 2017 gav kommunfullmäktige följande utredningsuppdrag som berör samhällsbyggnadsnämnden:

Pendelparkering

Att i samarbete med Västtrafik utreda förutsättningarna för utbyggnad av pendelparkeringen vid stationen. Förslag till påbyggnad av befintlig pendelparkering i öster har tagits fram och redovisats vid planberedning. I samband med utredningen har också dialog skett med Trafikverket och en angränsande markägare som berörs. Planändring kan krävas för ett genomförande. Förvaltningen har utrett förutsättningarna.

Gång och cykelväg utmed Töllsjövägen Holmen-Brandshed

Samhällsbyggnadsförvaltningen gavs 2017 ett utredningsuppdrag för att studera om en annan sträckning av gång- och cykelväg Holmen-Brandshed förbi Hulta golfbana är möjlig för att undvika att vägplan behöver upprättas. Uppdraget har utförts och redovisats vid planberedning samt därefter för nämnden under 2018. En cykelväg anses inte möjlig att dra förbi Hulta golfbana utan att beröra vägområdet då avståndet mellan väg och golfbana är litet.

Anläggningsavgiften för VA-anlutning

Samhällsbyggnadsförvaltningen fick i uppdrag av nämnden att under 2018 utreda kostnadstäckningen för anslutning av villor till kommunalt VA. Arbetet genomfördes under hösten i samband med att underlag till revidering av Va-taxan togs fram. Kostnadstäckningen för "en lägenhet" (vid flerbostadshus) jämfört med villa visar på förhållandet 5:1, vilket inte är ett avvikande förhållande jämfört med andra kommuner. I samband med förslag till revidering av Va-taxa, återrapporterades detta till nämnd.

3. Ekonomi

3.1 Budget

Tabell 3.

Verksamhet	Beslut nämnd, dec 2017	Augusti	December	Förändring
Nämnden	-750	-750	-750	
Fys. teknisk planering	-10 772	-10 867	-10 867	
Gator och vägar	-8 074	-8 089	-8 089	
Parker	-3 146	-3 181	-3 181	
Idrottsanläggningar, bad	-200	-200	-200	
Miljö- och hälsoskydd	-2 207	-2 465	-2 465	
Bostadsanpassning	-1 531	-1 534	-1 534	
VA	-2 413	-2 498	-2 498	
Avfall	-14	-56	-56	
Gemensamt, fastighet	-3 532	-3 557	-3 557	
Gemensamt, övrigt inkl fordon	-3 292	-3 223	-3 223	
Kost/ Lokalvård	0	0	0	
Totalt	-35 881	-36 421	-36 421	540

3.2 Nämndens resultat och prognos

Tabell 4.

tkr	Helåret 2018			Bokslut 2017
	Utfall	Budget	Avvikelse	
Verksamhet				
Intäkter:				
Taxor och avgifter	24 810	25 300		24 846
Hyror	32 982	32 755		29 946
Intern ersättning kök/städ	28 257	26 750		26 865
Övrigt	2 061	1 750		2 207
Summa intäkter	88 110	86 555	1 555	83 864
Kostnader:				
Bidrag	-3 209	-2 225		-2 302
Köpt verksamhet	-11 136	-11 804		-11 893
Personal	-46 445	-47 842		-44 820
Lokaler	-1 670	-2 175		-2 335
Övrigt	-32 248	-32 865		-33 196
Kapitalkostnader	-27 098	-26 065		-21 839
Summa kostnader	-121 816	-122 975	1 159	-116 385
Nettokostnad	33 706	-36 421	2 715	-32 521
Budgettram	-36 421			32 801
Resultat	2 715			2 890

Tabell 5. Resultat samhällsbyggnadsnämnden

Tkr	Helår 2018			Bokslut 2017
	Utfall nettokostnad	Budget	Avvikelse utfall-budget	
Verksamhet				
Nämnden	-859	-750	-109	-749
Fys. teknisk planering	-6 612	-10 867	4 255	-6 048
Gator och vägar	-8 538	-8 089	-449	-8 309
Parker	-3 133	-3 181	48	-3 385
Idrottsanläggningar, bad	-236	-200	-36	-206
Miljö- och hälsoskydd	-2 457	-2 465	8	-2 847
Bostadsanpassning	-2 471	-1 534	-937	-1 400
VA	-2 498	-2 498	0	-1 645
Avfall	-56	-56	0	1 064
Gemensamt, fastighet	-3 470	-3 557	87	-4 799
Gemensamt, övrigt inkl fordon	-3 724	-3 223	-501	-3 803
Kost/ Lokalvård	349	0	349	-396
Totalt	-33 706	-36 421	2 715	-32 521

Överskott förväntas främst inom fysiskt, teknisk planering där vissa åtgärder t ex arbete med översiktsplan och andra planer inte utförts i förväntad omfattning samtidigt som en del tjänster varit vakanta. Bygglovsavgifter översteg även budgeten med cirka 1,0 mnkr.

Under 2018 har en översvämnings- och skyfallskartering tagits fram och arbetet med VA-plan fortgått. Planenheten har arbetat med 11 detaljplaneuppdrag under året. Fem detaljplaner har vunnit laga kraft under 2018. Ytterligare ett par uppdrag, främst planprogram för Dammkullen-Fjällastorp och strukturskiss för Buagärde har påbörjats.

Gator och vägar redovisar ett underskott främst på grund av kostnader för vinterväghållningen och gatubelysning. Underskottet reducerades till viss del av minskat underhåll på vägarna.

På sikt är det angeläget att ramen för gator och vägar ökar i takt med att kommunen växer.

Parkverksamheten redovisar i stort ett nollresultat, i jämförelse med 2017 har kostnaderna minskat något. Inför 2019 kommer personalsidan förstärkas vilket kommer innebära att en del åtgärder som inte utfördes under 2018 kommer ske 2019. Det sista av arbetet med Skattegårdsparken färdigställdes under 2018. Parkavdelningen lade även mycket av sina resurser på att förbereda för arbetet med den nya återvinningscentralen.

Under 2018 har bygg- och miljöenheten arbetat utefter tillsynsplan fastställd av samhällsbyggnadsnämnden. Verksamheten har till exempel under året gjort tillsyn på samtliga försäljningsställen för receptfria läkemedel, d v s läkemedel som säljs utanför apotek Under våren 2018 gjorde Länsstyrelsen en revision av kommunens tillsynsverksamhet inom livsmedel. Ett par mindre anmärkningar i målsättningar och nedskrivna rutiner noterades av länsstyrelsen. Detta åtgärdades under hösten 2018. Miljö- och hälsoskydd redovisar sammantaget ett nollresultat.

Ett flertal kostsamma ärenden innebar ett underskott för bostadsanpassningsbidrag, antal ärenden uppgick till 38 jämfört med 47st 2017, det är alltså inte antal ärenden som orsakat kostnadsökningen.

VA redovisas i enlighet med rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket innebär att överskott inklusive budgeterat resultat (totalt 3,0 mkr) nollställs och resultatet följer med till 2019. Överskottet sparas inför framtida förväntade kostnadsökningar.

Det omfattande arbetet med att ta fram en VA-plan för kommunen fortskrider och nästa steg i processen är ta upp VA- och dagvattenpolicy för beslut. En stor personalomsättning inom VA har under året varit en stor utmaning. Några av tjänsterna är nu tillsatta men rekrytering är pågående.

Även avfallsdelen nollställs och överskottet på totalt 606 tkr flyttas till 2019.

Tillsammans med Marks kommun har Bollebygd en tvist med tidigare entreprenör inom renhållningssidan.

Genom ett strukturerat förbättringsarbete, dialog och avtalsuppföljning har kommunen nu en väl fungerande verksamhet. Det märks tydligt genom antalet ärenden till teknisk kundtjänst. Under januari 2017 inkom över 515 telefonsamtal. Den genomsnittliga kötiden var då 1 minut och 57 sekunder. För samma månad 2018 inkom 220 samtal med en genomsnittlig kötid på 22 sekunder.

Under året så har Green Landscaping via Partner Ring påbörjat och slutfört om- och nybyggnationen av Råssa Återvinningscentral. Invigningen skedde i slutet av december.

Inom fastighetssidan har det ordinarie fastighetsbeståndet ökat vilket medför ökade kostnader för drift och underhåll. Samtliga verksamheter i Bollebygd växer och antalet beställningar till fastighetsenheten som utgörs av servicetjänster har ökat kraftigt vilket innebär att underhållsåtgärder inte har kunnat genomföras fullt ut i planerad takt. Enheten har fortsatt minskade kostnader för el och fjärrvärme. Beställningar från kommuns verksamheter för vaktmästartjänster har ökat kraftigt under året vilket påverkat själva fastighetssidan.

Måltid och lokalvård är intäktsfinansierad genom intäkter från främst bildnings- och omsorgsnämnden, de budgeterade kostnaderna uppgår till 18 700 tkr för kost och 7 500 tkr för lokalvård. Måltidsenheten har under året anställt poolkockar för att säkra upp kompetens i organisationen och således kunna minska på kostnader

för timvikarier. Måltidsenheten har under året fått ökade intäkter, bland annat genom ökat antal gäster samt beställningar från restaurang Bollegården. Enheten har under året minskat sina sjuktal.

Lokalvårdsenheten har under året minskat sina sjuktal och arbetat med en ökad grundbemanning för att lösa frånvaro på kort sikt inom enheten första sjukdagen. Enheten har fått ökad andel städobjekt vilket fullt ut inte kunnat täckas av budget.

3.3 Investeringar

Kommunfullmäktige har vid flera tillfällen reviderat investeringsbudgeten, den största förändringen skedde vid sammanträdet i oktober då 67 mnkr ströks från budgeten. I februari utökades budgeten för ombyggnad av ÅVC och under hösten tillkom posten moduler förskola Bollebygd.

Verksamhet	Typ av investering	Utfall	Budget	Avvikelse
Park, fritid	Malmgården		242	
	Skattegårdsparken	395		
Gata	Kommunala GC-vägar	1 257	1 500	
	GC-väg Göteborgsvägen (Malmgården)		2 315	
Fastighet	Bollebygdskolan	-1 057	775	
	Allaktivitetshuset		158	
	Ny skola	1 152	2 794	
	Söråns förskola, uppvärmning	2 093	541	
	Anpassning kontor		150	
	Tillgänglighetsanpassningar		600	
	Moduler förskola, Bollebygd	305	2 800	
	HVB-hem	4 847	2 474	
	Strategiska mark- och fastighetsförvärv	10 465	25 000	
	Centralt	Fiber		800
Årligt anslag		1 504	1 200	
System och uppgraderingar			300	
Renhållning	Åtgärder Råssa ÅVC	14 523	13 329	
VA	Ny vattentäkt och verk Tölvsjö	151	1 286	
	VA-plan	-192	504	
	Övervakningssystem VA	611	602	
	Reinvesteringar	1 957	3 000	
	VA-åtgärder Malmgården		714	
Exploateringar	Malmgården	3 126	3 789	
	Malmgården GC-väg		250	
	Malmgården, Gästgivarvägen		500	
	Tyftet 2	1 344	2 305	
	Grönkullen/ Getabrohult	670	1 731	
	Kråketorp/ Kulla	254	995	

	Ny stadsdel	89	500	
	Diverse plankostnader	2 158	1 500	
	Bergadalen 2	413	1 093	
	Tyftet 1	-114		
	Bergadalen 1	-2 158		
Totalt		43 752	73 747	29 995

På fullmäktiges sammanträde i oktober reducerades investeringsbudgeten för samhällsbyggnadsnämndens del från 142,4 mnkr till 75,2 mnkr. I december med ytterligare 1,5 mnkr då förskolemoduler i Olsfors ströks.

Skattegårdsparken färdigställdes i början på året, totalkostnaden uppgick till 3,4 mnkr.

Medel för kommunala GC-vägar nyttjas till Övregårdsvägen och Frejas väg, kommunens kostnad Övregårdsvägen uppgick till 2,8 mnkr, Trafikverket bidrog med 1,4 mnkr. I tabellen ovan redovisas nettobeloppet.

Bollebygdskolans F-6 är färdigställd, bidrag från Boverket rörande upprustning av utomhusmiljö har kommit Bollebygd till del, en summa om 1,9 mnkr.

Medel för uppvärmning Sörån fanns anslaget 2016, all medel för detta fördes av olika anledningar inte över till nästkommande år. Oaktat detta har projektet blivit dyrare än förväntat p g a ventilationsbyte och extra borrhål, energibesparingen beräknas till 125 tkr per år.

Markarbeten för förskolemoduler i Bollebygd påbörjades under november december månad.

Ny skola förskola allaktivitetshall kommer påbörjades under året i form av främst projektering- och utredningskostnader, de mer omfattande kostnaderna kommer belasta projektet under 2012-2022. Totalkostnaden beräknas i nuläget till ca 350 mnkr.

Anpassning kontor: Pga platsbrist har förvaltningen under våren bla köpt in nya mindre skrivbord samt bytt ut viss inredning för att skapa förutsättningar för fler kontorsplatser samt förbättra nyttjandet/flexibiliteten i de allmänna utrymmena. Kostnaderna för detta redovisas under årligt anslag.

Avseende tillgänglighetsanpassningar har en förstudie inletts vid Tubbareds badplats, några kostnader har ännu inte påförts projektet.

Strategiska mark- och fastighetsförvärv:

Hembygdsvägen 5 samt mark i Töllsjö förvärvades under året. En fastighet i Olsfors såldes till Bollebo, beloppet ovan avser kostnader minus intäkter.

Lokes väg blev dyrare än beräknat, den totala investeringskostnaden uppgick till 12,4 mnkr.

Ågärder på Råssa ÅVC färdigställdes under året, totalkostnad för projektet blev 15,0 mnkr vilket är cirka 1,0 mnkr dyrare än beräknat.

Ny vattentäkt och verk i Töllsjö, Beslut har tagits gällande fortsatta utredningar avseende en mer central lokalisering av tåkten. VA-planen beräknas färdigställas under 2019. Under året erhålls s.k. LOVA-bidrag (Lokala åtgärder för bättre havsmiljö)

Angående reservvattenförsörjning i Bollebygd så pågår det dialog med Borås och Hälaryda.

Övervakningssystem av VA-verksamhetens anläggningar kommer färdigställas under 2019, beräknad totalkostnad 1,7 mnkr 2016-2018.

Arbeten avseende Malmgården påbörjades under hösten, beräknad totalkostnad för projektet är ca 12,0 mnkr inklusive GC-vägar, VA och parkdel. Enligt avtal erhåller kommunen sex miljoner från entreprenören vilket innebär en nettokostnad på cirka 6,0 Mnkr.

Ytterligare tomter såldes på Bergadalen under året. Diverse plankostnader avser främst Prästgårdsgärdet och Västra Forssa.

4. Prestationer

Berör inte samhällsbyggnadsnämnden.

5. Personal

5.1 Personalstatistik

Tabell 9.

	Jan - dec 2018			Jan - dec 2017		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	63	27	90	64	27	91
Antal visstidsanställda	3	3	6	3	3	6
Antal timavlönade (timmar)	3 346	2 859	6 205	5 080	2 938	8 018
Övertid/fyllnad/mertid (timmar)	290	537	827	604	511	1 115
Andel tillsvidareanställda m. heltid (%)	80,9	96,2	85,5	81,3	92,6	84,6
Sjukfrånvaro (%)	6,8	3,2	5,6	5,9	3,3	5,0
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	32,8	1,7	26,8	37,1	13,2	32,0
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	10,9	4,1	7,4	3,1	2,5	2,9
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	6,1	2,7	5,2	4,3	1,7	3,5
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	7,3	3,4	5,7	8,9	4,9	7,4

Samhällsbyggnadsförvaltningen har mellan perioden 2017-2018 på helår minskat antalet tillsvidareanställda med en person. Antalet visstidsanställningar är oförändrade.

När det gäller antalet timavlönades timmar så har även dessa minskat med nästa 2000 timmar. Minskningen står kost- och lokalvårdsenheterna för. En minskning har skett även när det gäller övertids-, fyllnads- och mertidstimmar och det med cirka 300 timmar. Minskningen står kostenheten för.

Andelen tillsvidareanställda på heltid har ökat med 1,1 %. Ökningen kan ta sin grund i en ökad medvetenhet om kommunals avtal och då att alla nyanställningar ska ske på heltid. Dock har andelen tillsvidareanställda kvinnor på heltid minskat.

Sjukfrånvaron har ökat inom förvaltningen med 0,6 procent. Ökning står plan- och exploateringsenheten samt park- och avfallsenheten för. Ökningen finns både för män och kvinnor. Dock har den långa sjukfrånvaron minskat inom förvaltningen.

5.2 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning omfattar allt från att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer. Genom att arbeta med dessa delar säkerställs att rätt kompetens finns för att nå verksamhetens mål och tillgodose verksamhetens behov på kort och på lång sikt.

Att möta framtiden med rätt kompetens är en av de största utmaningarna för en personaltät organisation och i allra högsta grad en strategisk fråga. Genom att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning kan förvaltningen utveckla och säkerställa den förmågan hos medarbetarna. Arbetet med att göra heltid till norm är också en viktig process för att säkerställa en god kompetensförsörjning inom flera verksamhetsområden.

5.2.1 Attrahera och rekrytera

Under 2018 har sju nyrekryteringar gjorts i förvaltningen, samtliga är ersättningsrekryteringar. Personalomsättningen i förvaltningen ligger på 10 procent. Omsättningen är störst inom verksamheten för teknik och drift.

En låg personalomsättning ger bra förutsättningar för att kunna bedriva verksamhetsutveckling då såväl chefer som medarbetare kan lägga sin energi på verksamhet istället för rekrytering och introduktion av nya medarbetare. För att kunna utveckla verksamheter vidare är det av yttersta vikt att arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare som befintliga medarbetare vill arbeta kvar hos samt som lyckas attrahera nya medarbetare på en arbetsmarknad med tuff konkurrens.

5.2.2 Utveckla och behålla

Ledarutveckling

Vid chefsdialog i februari fick samtliga chefer en kompetenshöjning inom alkohol och droger då Aleforsstiftelsen var inbjudna för att tala om bland annat tidiga tecken på

risk- och missbruk samt vad man kan göra som chef och medarbetare om man är orolig för en kollega.

Under april har samtliga chefer fått tillfälle att friska upp sina kunskaper inom arbetslivsinriktad rehabilitering då HR avdelningen reviderat rehabiliteringsprocessen. Cheferna har också fått utbildning i det stödverktyg för rehabilitering som implementeras under 2018.

En chef har en pågående utbildning inom GR "Ny som chef".

Målet med programmet, Framtidens Ledares mål med programmet Ny som Chef – Utvecklande ledarskap (UL) är att utveckla chefens personliga ledarskap och därigenom utveckla medarbetarna för att på sikt nå högre effektivitet i organisationen. För att kunna leda andra, är det viktigt att kunna leda sig själv, för att därefter kunna leda verksamhet. Programmet erbjuder deltagarna en god grund för sitt ledarskap, för att chefen ska kunna känna sig säker och trivas i chefs-/ledarrollen. Ett övergripande mål med Ny som Chef – UL är framtagande av en individuell ledarplattform. Innehållet i utbildningen tar avstamp i bland annat Susan Wheelans teori om effektiva team och försvarshögskolans modell för Utvecklande ledarskap.

Chefer inom förvaltningen får också möjlighet till enskild chefshandledning för att utvecklas och kunna bättre hantera den komplexitet som följer med uppdraget som chef.

Medarbetarutveckling

Måltid

Några kockar har gått handledarutbildning för att handleda praktikanter i projektet "Future kitchen", flera medarbetare har varit på olika föreläsningar via skolmatsakademin. En medarbetare har validerats från måltidsbiträde till kock.

Lokalvård

Samtliga inom enheten har gått utbildning i Hållbart städ under våren.

Fastighet

Samtliga inom enheten som inte haft behörighet för att köra bil med tyngre släp (utökat B, B96) har fått gå utbildning, klarat och fått denna behörighet under året. En truckförarutbildning har genomförts för de medarbetare på Råssa, som haft behovet av det utifrån sin tjänst.

VA-/gatuenheten

Genomförda utbildningar under året:

Utbildning för administratörer och koordinatörer. Vattenmätare. Avfallskurs. Avfallslagstiftning. Körkort bil med tyngre släp, B96. HLR. Heta arbeten.

Park och Avfall

Under året har medarbetare på park- och avfallsenheten, som har haft behov, genomgått följande utbildningar:

- HLR
- ÅVC-körkort
- Asbestutbildning
- Kemiska reaktioner 1,3
- Arbete på väg
- Heta arbeten
- Utbildning för administratörer och koordinatörer
- Edp-utbildning fakturering
- B96-körkort, utökad behörighet för att få köra bil med tyngre släp

Plan och Exploatering

Medarbetarna har gått kurser och deltagit i seminarium i enlighet med medarbetarplaner och fokus på medarbetarens individuella behov och önskemål om utveckling inom sina respektive områden.

En gemensam planeringsdag tillsammans med bygg- och miljö och tidigare utveckling- och administrationsenheten hölls under våren då medarbetarskap och enhetsplan diskuterades. Värdegrundsfrågor har tagits upp på frukostmöten och på APT har arbetsbelastning och kvalitetsfrågor diskuterats.

Bygg- och miljö

Medarbetare har deltagit i utbildningsinsatser från Byggsamverkan (ny

förvaltningslag) respektive Miljösamverkan (kommunikation och bemötande en person) samt vid utbytesträffar inom olika temaområden gemensamt med handläggare från andra sjuhäradskommuner.

5.3 Mångfald och jämställdhet

Inför 2018 togs en kommungemensam årsplan fram för att arbeta med aktiva åtgärder för jämställdhet och mångfald i arbetslivet. Under 2018 har aktiviteter genomförts i verksamheterna enligt plan.

Bland annat har frågeområdena i dokumentet för medarbetarsamtal kompletterats med frågor som rör diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling för att kunna fånga detta på individnivå. På gruppnivå har arbetsplatserna arbetat med åtgärder utifrån resultatet från medarbetarenkäten 2017.

Två nya metodverktyg har också tagits fram som har använts på arbetsplatsträffar för att fånga beteenden och attityder i arbetsgrupperna i frågor som rör jämställdhet och mångfald. Som ett komplement till skyddsronden har en checklista för jämställdhet och mångfald lagts till i chefernas verktygslåda.

För att synliggöra eventuella skillnader mellan typiskt mansdominerade och kvinnodominerade arbeten har en inventering av budgeten för ex. arbetskläder, utrymmen, färdmedel och bilar initierats på kommunledningsnivå.

I början av 2018 genomfördes en lönekartläggning. Resultatet av jämställdhetsanalysen av kvinnors och mäns löner innebar en strategisk lönesatsning genom generell nivåhöjning av de kvinnodominerade befattningarna; utbildade barnskötare, undersköterskor inom äldreomsorgen samt förskollärare. Den under året framtagna och politiskt beslutade lönestrukturen i Bollebygds kommun har till syfte att ge cheferna förutsättningar att erbjuda konkurrenskraftiga och jämställda löner.

5.4 Arbetsmiljö och hälsa

Reviderad process för arbetslivsinriktad rehabilitering

Målet med arbetsmiljöarbetet är att förena en väl funderade verksamhet med ett långsiktigt och hållbart arbetsliv. Rehabiliteringsprocessen ska bidra till att Bollebygds kommun har ett tydligt och effektivt rehabiliteringsarbete så att medarbetarna, med god hälsa, kan kvarstå eller återgå till arbete i största möjliga

omfattning. Processen har setts över av HR-avdelningen och den ska nu vara ett strukturerat stöd för chefer och medarbetare. I samband med översynen genomförde HR-avdelningen under våren 2018 en utbildningsinsats för kommunens chefer. På vårens första chefsdialog hade kommunen besök av föreläsare från Aleforsstiftelsen, vars uppdrag är att bistå arbetsgivares strävan att säkerställa en trygg och drogfri arbetsmiljö. Föreläsningens syfte var att ge kommunens chefer ökad kunskap samt tydliggöra både chefs- och medarbetaransvaret samt arbetsgivarens utrednings- och rehabiliteringsansvar vid beroendesjukdomar. I samband med föreläsningen gjordes en översyn av kommunens regler för en alkohol- och drogfri arbetsmiljö.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Årsplaneringen för det systematiska arbetet (SAM) har setts över i början av 2018. Syftet med SAM är att på ett metodiskt sätt ge chefer, medarbetare och skyddsombud verktyg för att undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp arbetsmiljön i samverkan. För att skapa systematik i arbetsmiljöarbetet har en kommungemensam årsplanering, ett så kallat SAM-hjul, tagits fram som vägledning för chefer. I planeringen framgår bland annat vilka aktiviteter som ska genomföras och när det ska vara klart. För att stärka samverkanskulturen med fokus på arbetsplatsträffen, genomfördes hösten 2018 ett arbete med att tydliggöra samverkanssystemets syfte och möjligheter.

Adato

Under våren 2018 arbetades rehabiliteringsprocessen om för Bollebygd kommun. I samband med detta inrättades verksamhetssystemet Adato. Adato är det verksamhetssystem där cheferna dokumenterar allt som händer i en rehabiliteringsprocess för sina medarbetare. Systemet går att likställa med ett journalsystem inom vården.

Systemet syftar till att cheferna genom tidiga signaler kan fånga upp tecken på ohälsa och hjälper även cheferna att systematiskt dokumentera händelser i ett ärende så att det exempelvis vid ett chefsbyte kan läsa vad som gjorts innan i ett ärende.

Samtliga chefer fick under två tillfällen i våras utbildning i rehabiliteringsprocessen och i verksamhetssystemet Adato.

Under året har två workshops erbjudits för samtliga chefer för att få stöd i systemet.

Kia

Från och med årsskiftet 2018 inrättade Bollebygd kommun verksamhetssystemet Kia som förvaltas av Afa försäkring. Kia är det system där medarbetare rapporterar in avvikelser som händer i arbetsmiljön.

Systemet syftar till att systematisera anmälningsförfarandet och enklare kunna se när, var och hur en avvikelse inträffar för att förhindra att den sker igen. Systemet ger även fackliga representanter både en insyn i de händelser som händer och ett ansvar i att hjälpa arbetsgivare att se till att händelserna inte inträffar igen.

Bollebygd kommun använder sig av rapporteringstyperna tillbud, arbetsskador, riskobservationer, färdolycksfall, egendom/säkerhet och olycksfall. Under hösten kommer även systemet användas till elevtillbud.

Under året har två workshops erbjudits för samtliga chefer för att få stöd i systemet.

För 2018 har 28 avvikelser rörande personalens arbetsmiljö inkommit.

Pilotprojekt för ny uppföljningsmodell

HR har under 2018 tillsammans med delar av verksamheterna påbörjat ett arbete för att ta fram en ny uppföljningsprocess för våra medarbetare. Ett pilotprojekt med enheter från samtliga förvaltningar startade under 2018 med målet att kunna implementera processen i hela kommunen inför 2020. Från förvaltningen deltar en chefsgrupp samt lokalvårdsverksamheten i projektet.

Syftet med den nya processen är att ha fokus på en kontinuerlig dialog mellan chef och medarbetare som främjar resultat och välmående för en hälsosam och hållbar arbetsvardag. Den kontinuerliga dialogen stödjer ett hälsofrämjande och utvecklande ledarskap och medarbetarskap till nytta och utveckling för både verksamhet och individ. Dialogen förväntas också främja det positiva sambandet mellan individens bidrag till verksamhetens mål och utveckling och löneutveckling.

Hälsofrämjande aktiviteter

Verksamheterna har under 2018 varit aktiva att använda sig av kulpengen, vars syfte är att stärka gemenskapen och främja trivseln i kommunens alla arbetsgrupper.

Bollebygds kommun stödjer genom friskvårdsbidrag medarbetare att ta ett aktivt ansvar för din egen hälsa. Under året har 44 % av medarbetarna nyttjat friskvårdsförmånen.

Arbetsgivarens erbjudande om massage till subventionerad kostnad används flitigt av medarbetarna och kommunens förbokade tider är i stort sett fyllda.

Kommunen bytte vid årsskiftet 2018 leverantör av personalstöd till Falck Healthcares personalstöd. Medarbetarna erbjuds som tidigare anonym kostnadsfri rådgivning av både privat- och arbetsrelaterad karaktär - dygnet runt.

6. Årets verksamhet i övrigt

Anpassning utifrån GDPR

Nya dataskyddsförordningen trädde i kraft i maj. Verksamheterna har arbetat med anpassningar i verksamhetssystem och i offentliga dokument.

Digitalisering av microfiche

Kommunen har ca 6000 bilder på microfiche (mikrofilm) som är en analog gammaldags lagringsform. För att kunna säkerställa läsbarhet och användning i framtiden har samhällsbyggnadsförvaltningen genomfört ett arbete med att digitalisera samtliga bilder. Arbetet är slutfört.

Överföringsledning

En långsiktig lösning för spillvattenrening från Bollebygd och Olsfors-Hultafors har tidigare utretts.

Under året fattade KF beslut om att ansöka om delägarskap i Gryaab AB.. Grov förprojektering av två alternativa ledningssträckor påbörjades för att kunna konsekvensbedöma dessa i förhållande till varandra. Dialog har under året skett med Härryda kommuns VA-enhet samt Gryaab.

VA-plan

VA-planen är påbörjad under 2017 med den första delen VA-översikt som innebär sammanställning och utredning av befintliga förhållanden som beräknas vara klar

första kvartalet 2018. Förvaltningen ordnade under våren, tillsammans med konsult, en workshop med inbjudna politiker med temat ”framtagande av VA- och dagvattenpolicy för Bollebygds kommun”.

Nästa del är framtagande av policys och den sista är själva VA-planen, arbetet har varit pågående under året men är inte helt färdigställt.

Krisplan

Krisplan är antagen av nämnden men övning har inte hunnits med att genomföra under året. Under året har även organisationen förändrats, vilket medför att krisplanen behöver revideras.

Översiktsplan

Arbetet med framtagande av översiktsplan och övriga planer pågår, men har fått stå tillbaka på grund av detaljplanearbeten som tagit mycket resurser i anspråk.

Vakanser, föräldraledighet och sjukskrivning har påverkat enhetens förmåga att klara av de arbetsuppgifter som finns i verksamhetsplan och enhetsplan.

Cykelplan

Arbetet med att ta fram cykelplanen påbörjades 2016 och beräknades att färdigställas under 2018. Arbetet kommer att ske parallellt med översiktsplanen då en trafikstrategi som underlag har bedömts nödvändigt som grund för arbetet. Även detta arbete har varit vilande pga hög arbetsbelastning och vakanser.

Höghastighetsjärnväg, Götalandsbanan

Trafikverket har utrett lokaliseringen av sträckorna Almedal–Mölnlycke och Bollebygd–Borås, där beslut om järnvägskorridor ska beslutas. För sträckan Mölnlycke-Bollebygd pågår arbete med järnvägsplan.

I den nya nationella planen för 2018–2029 har regeringen beslutat att projekt Göteborg–Borås ska fortsätta sin planläggningsprocess. Sverigeförhandlingens arbete är avslutat och slutrapport överlämnades till regeringen i december 2017. Västra Götalandsregionen fattade i april beslut om medfinansiering av höghastighetsbana med 3 miljarder kr.

Initiativärende Östra Nedsjön

Ett initiativärende avseende framtagande av områdesbestämmelser för Östra Nedsjön (Tubbare), har lämnats till förvaltningen, det arbetet har inte påbörjats. Planprioriteringarna styr den tillgängliga tiden.

Lokalstrateg

Tjänst som lokalstrateg har funnits i kommunen under två års tid. Mycket fokus har legat på att försöka få en nulägesbild och skilja på det akuta kontra den strategiska planeringen. Den strategiska planeringen har inte fått den prioritet som det finns behov av. Svårigheter kring ärenden har uppstått på vägen då det har varit brådskande. Slutsatsen var att ärendegången rörande lokalbehov mellan KS samt facknämnderna behövde styras upp och tydliggöras. En översyn av denna process har gjorts under slutet av året och kommer att implementeras 2019.

Sammantaget har Bollebygds kommun ett underskott av verksamhetslokaler. Kommunen kommer att behöva arbeta med flera parallella processer de närmsta åren, dels för att projektera och investera i lokaler. Dels för att lösa finansieringen av de investeringar som måste göras.

Lokalresursplanen är ett strategiskt dokument som beskriver Bollebygds behov av verksamhetslokaler under ett längre perspektiv. Lokalresursplanen har tagits fram och beretts politiskt under hösten 2018. Planen återremitterades för ändringar samt översyn av ärendeprocessen. Ny reviderad lokalresursplan med nämnda åtgärder samt ny befolkningsprognos kommer att tas fram och beredas politiskt under våren 2019.

Under hösten 2018 har upphandling av kapacitetsutredning av Bollebygd tätorts skol- och förskolelokaler genomförts. Arbetet med utredningen kommer att beställas och starta i början av 2019. Underhållsplan är framtagen för kommunens fastigheter och kommer att presenteras för verksamheterna som nyttjar lokalerna under våren 2019.

Minska produktionssvinnet i våra kök

Varje år mäts svinnet i våra kök, både vad det gäller tallrikssvinn och produktionssvinnet. Varje kök har aktivt arbetat för att minska svinnet och sätta mål

för både produktionssvinn och tallrikssvinn. Vid årets båda mätningar ser vi en positiv utveckling i de flesta köken. Produktionssvinnet har minskat fram för allt i kommunens största produktionskök, Bollebygdskolans kök. Vid höstens mätning 2017 slängdes ca 25 g/portion. Motsvarande siffra hösten 2018 var endast 13 g vad det gäller produktionssvinnet/tillagningssvinnet.

Future Kitchen

Under tre månader har måltidsverksamheten tagit emot tre praktikanter i Future Kitchens regi. Ett samarbete med kommunens integrationsenhet, Arbetsförmedlingen, måltidsverksamheten och MåltidSverige. Tre kockar har genomgått handledarutbildning och handlett tre personer för att få upp ögonen för att arbeta i storkök och lära sig svenska. Kock är ett framtidsyrke och på sikt kommer vi ha utmaningar med att rekrytera. En person erbjuds efter praktikperioden en så kallad extratjänst i ett kök. Under det kommande året planerar måltidsverksamheten att ta emot ytterligare två praktikanter

Coola kockar

De förskole- samt skolkök som har möjlighet bjuder in våra matgäster för att delta i arbetet i köket. Våra matgäster kan på detta vis få större inblick i vad som händer i köket och bli nyfikna på både mat och arbetsuppgifter. Odensgårdens förskola, Eriksgårdens förskola, Söråns förskola och Töllsjöskolans kök har under året tagit emot coola kockar i köken.

Töllsjöskolans kök – Arla Guldko

Under året blev Töllsjöskolans kök en av semifinalisterna till Årets Guldko i kategorin Bästa Matglädjeskola. Detta visar på ett driv och stort engagemang för att sprida matglädje bland våra matgäster. Töllsjöskolans kök blev inte en av de tre finalisterna, men att komma till semifinal är en vinst i sig.

Förskolemoduler

Kommunens barnantal ökar i Bollebygd och situationen i Olsfors har varit svår i flera år, nu står kommunen inför förhyrning av moduler för förskola i Bollebygd. Etablering kommer att vara klar i mars 2019 med en planerad igångsättning av verksamhet den 1 april. Problemet i Olsfors kvarstår, svårigheten där är främst att hitta en lämplig

placering då kommunen saknar egen mark samt att närhet till järnväg, väg samt vattendrag försvårar.

Tillfälliga lokaler som moduler bör endast användas för att lösa tillfälliga volymtoppar eller i avvaktan på en långsiktig lösning, generellt är det betydligt dyrare att hyra lokaler än att själv äga dem.

Växande verksamheter och servicebehov

Under 2017-2018 har kommunens verksamheter vuxit. Lokalvården har fått fler objekt att städa.

Lokalvårdsenheten märker också av det ökade antalet bokningar med uthyrningar av våra lokaler under kvällar och helger. Det handlar inte enbart om en ökad arbetsbelastning utan det innebär även ett ökat slitage och användning av förbrukningsmaterial.

Förvärv av fastighet

Under året har fastighet på adressen Hembygdsvägen 5 förvärvats.. En fastighet som kommer att kunna användas för kontor, daglig verksamhet med mera. Fastigheten är i behov av ombyggnation för att kunna nyttjas på bästa sätt.

Beslut i nämnd har även tagits om köp av gården Getabrohult 2:10.

Energibesparande åtgärder

Fastighetsenheten har arbetat med energisparande åtgärder vilket har resulterat i en minskning av den totala energiförbrukningen från 2010 med 60 % /kvm och år. (Regeringens krav är 2% per år 2010-2020.)

LSS Tyftet

Förvaltningen har under året arbetat för att utreda förutsättningar och finna lämplig utvecklare av fastighet för etablering av LSS boende (för vuxna med autism). Beslutet från kommunfullmäktiga angav att utredning skulle ske genom att belysa möjlighet till genomförande med extern fastighetsägare och att entreprenör bygger. Kommunen skulle därmed vara hyresgäst.

Detta projekt har av flera anledningar dragit ut på tiden. Politiskt beslut krävs för den fortsatta processen.

Solviken

Under året har fastighetsenheten genomfört åtgärder på Solviken, beläget utanför Töllsjö samhälle. I huvudbyggnaden har en HWC med dusch inretts, tvättstuga byggts samt en komplettering av brandskyddsåtgärd (utrymningstrappa från våning två). Samhällsbyggnadsförvaltningen har under 2019 ett uppdrag avseende att möjliggöra för ett effektivt nyttjande för Solviken.

Lokes väg

Efter att nya ventilationsaggregat satts in uppfyller byggnaden nu lagkraven och kan därmed användas. Slutbesked erhöles efter slutbesiktning i december.

Utomhusmiljö Bollebygds skolan

Bollebygds kommun (fastighetsenheten) erhöles under 2018, efter ansökan, medel från Boverket om 1 900 tkr för upprustning av Bollebygds skolans utemiljö. Bland annat har det anlagts två multisportarenor, konstgräsplan, rutschbana samt att bänkar placerats ut.

Projekt Fjällastorps skolan

När det gäller arbetet med Fjällastorps skolan så har programarbete kring den inre miljön arbetats fram. Fokus under hösten har varit den yttre miljön med placering av byggnaden på tomten samt angöringsplatser och parkeringsytor. Upphandling av projekteringskonsulter för att få fram förfrågningsunderlag till el, brand och VVS har genomförts. Detaljplan är under framtagande, vilket är en förutsättning för genomförande.

Bollebygds kommuns avfallsplan

Under året har arbetet med den regionala avfallsplanen fortskridit. Bollebygds kommun har, ihop med ett antal andra kommuner, påbörjat arbetet med att ta fram en ersättningsplan till den nuvarande regionala avfallsplanen, då den gamla planen upphör att gälla 2020. Arbetsgruppen har även påbörjat arbetet med att se över både avfallsföreskrifter och avfallstaxor, ett arbete som kommer att pågå under 2019 för att därefter kunna antas under 2020.

Under 2017 så genomfördes ett arbete för att se vad för informationsinsatser som behövde göras för att få till en bättre sortering av avfallet. Denna undersökning låg till grund för ett antal insatser som gjordes under 2018, mestadels via hemsidan och Annonssmarknaden. Förvaltningen kommer ta det arbetet vidare in i 2019.

Vad gäller arbetet med "Återbruk" framgent så har det på grund av personalomsättning inte kommit igång på det sättet man har önskat. Ett uppstartsmöte planeras in i början av 2019, för att kunna komma vidare i projektet.

Återvinningscentralen

Den nya återvinningscentralen blev klar under året och invigdes den 28/1 -2018 med stor glädje både för medarbetare samt besökare. Anläggningen blir mycket bättre arbetsmiljömässigt jämfört med den tidigare. Besökare får en tydligare skyltning, större ytor och en möjlighet att sortera fler material.

Park/avfallsenheten

Inom Park- avfallsenheten har mycket arbetstid lagts på trädfällning och andra åtgärder där den tillfälliga återvinningscentralen var placerad. Detta, ihop med att enheten varit kort på personal, har gjort att enheten ligger efter med en del andra åtgärder som enligt plan skulle varit genomförda.

Enheten har påbörjat en genomlysning av de upphandlingar som kommer behöva göras framgent för att säkerställa att vi kan utföra vårt uppdrag, där ibland vår fordonspark som kommer behöva uppgraderas för att passa verksamhetens behov.

Teknisk kundtjänst

Efter en turbulent inledning med ny entreprenör inom sophämtning stabiliserade sig verksamheten under 2017. Genom ett strukturerat förbättringsarbete, dialog och avtalsuppföljning har kommunen nu en väl fungerande verksamhet. Det märks tydligt genom mängden ärenden till teknisk kundtjänst. Under januari 2017 inkom över 515 telefonsamtal. Den genomsnittliga kötiden var då 1 minut och 57 sekunder. För

samma månad 2018 inkom 220 samtal med en genomsnittlig kötid på 22 sekunder. Vi har nu återigen en ny entreprenör och kommer fortsätta att följa trenden framgent.

7. Internkontroll

7.1 Nämndens internkontrollplan

Följande internkontrollplan beslutades av nämnden att gälla för 2018:

Process rutin/system	Kontrollmoment	Kontrollansvar	Metod
Kalkyler för kostnadsberäkning av projekt	Kontrollera att rutiner för kalkyl och beräkning av budgetunderlag följs.	Planchef	Controller väljer ut 5 projekt, jämför utfall med budget
Investeringsprojekt	Kontrollera att rutiner för struktur, kalkyl och dokumentation följs.	Planchef	Controller väljer ut 5 projekt, jämför utfall med budget
Säkerställa att den finansiella informationen i verksamhetssystem är fullständig, riktig och godkänd	Kontrollera fakturor med höga belopp för att säkerställa riktigheten.	Utvecklingschef	Controller granskar listor och tar stickprov på fakturor kvartalsvis

Kalkyler för kostnadsberäkning av projekt

Träff har genomförts mellan planchef och controller där Tyftet 1 och 2 har studerats. Fr o m Tyftet 2 så följer kommunen de rekommendationer som finns när det gäller redovisning av exploateringsprojekt. Dessa går kortfattat ut på att nedlagda utgifter i projektet fördelas mellan olika komponenter: väggkropp, beläggning, markarbeten – och skrivs av på lämplig tid. Den del som hör till de fastigheter som säljs under året

kostnadsförs samma år som försäljningen sker. Det finns ett nyare styrdokument framtaget av ekonomiavdelningen kring detta (KS18/111).

Någon granskning av ytterligare projekt har inte skett.

Ekonomiavdelningen vill understryka att det är viktigt att fortsätta diskussioner förs löpande med planavdelningen för att få en bra efterlevnad av de krav på rättvisande redovisning som finns på kommunen.

Investeringsprojekt

Läget är detsamma som ovanstående.

Fakturor med höga belopp

I juni genomfördes en kontroll av sex fakturor med höga belopp. Inga felaktigheter hittades.

I januari 2019 gjordes ytterligare stickprovskontroller av ett antal fakturor, både med höga belopp, men också med låga belopp. Totalt kontrollerades 16 fakturor inom både VA och renhållning. Inga felaktigheter hittades. En kontroll gjordes också omvänt: om alla hushåll på en viss gata hade blivit fakturerade för renhållning, vilket var fallet.

Kontroll av anslutningsavgifter VA har inte hunnits med utan kommer att kontrolleras senare under 2019.

7.2 Övriga delar i internkontrollen

Rutinkontroll vid fakturering VA/avfall

Inom VA och avfall granskas faktureringsutdrag gällande fakturor med höga belopp (+5 000 kr) och negativa belopp i samband med varje fakturering. Utdragen sparas i verksamheten. Inga avvikelser har noterats.

Kontroll nya á-priser slam

I samband med nytt avtal av slamsugningstjänster har nya á-priser införts i verksamhetssystemet. Kontroll av dessa har genomförts.